

YHDESSÄ OSALLISUUTTA

Osallisuutta ja ihmislähtöisyyttä paikallista yhteistyötä edistämällä -hanke

1.8.2021–30.9.2023

Yhdessä osallisuutta -hanke edisti työikäisten työelämän ulkopuolella olevien ihmisten osallisuutta ja hyvinvointia

- vahvistamalla kuntatoimijoiden osallisuuteen ja järjestöyhteistyöhön liittyvää osaamista ja käytäntöjä
- vahvistamalla osallisuutta ja hyvinvointia edistävien järjestöjen toimintaedellytyksiä kunnissa

→ **Hanketta toteuttivat**
Diakonia-ammattikorkeakoulu (Diak) ja Pohjois-Pohjanmaan sosiaali- ja terveysturvayhdistys ry.

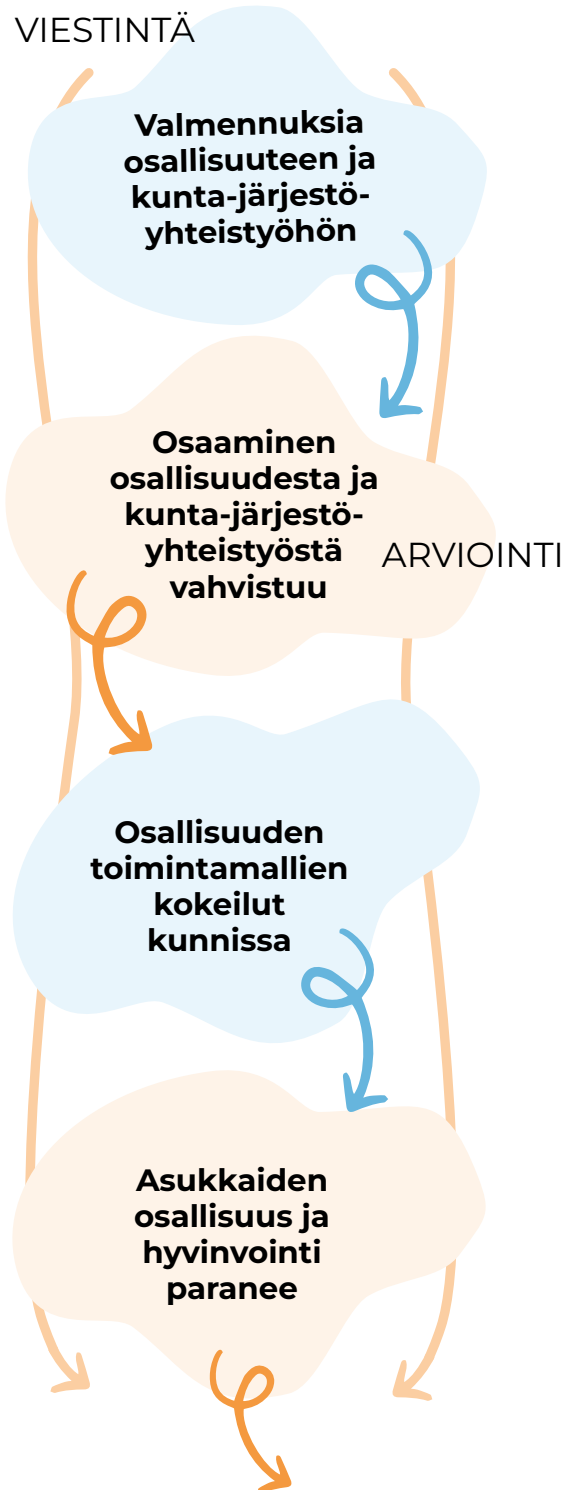
→ **Rahoittajat:** Euroopan sosiaalirahasto (ESR) ja Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustamiskeskus (STEA)

→ **Kumppaneina** Haapavesi, Nivala, Raahe, Reisjärvi, Sievi ja Utajärvi

→ **Kohderyhmänä**

- Kuntien osallisuus- ja järjestöyhteistyötä tekevät työntekijät
- Kumppanikuntien osallisuutta ja hyvinvointia edistävät järjestöt
- Kumppanikuntien valitsemat kohderyhmät, joiden osallisuutta ja hyvinvointia halutaan edistää paikallista yhteistyötä lisäämällä

→ **Hankkeen verkkosivut:**
yhdesaosallisuutta.diak.fi
ppsoitu.fi/yhdesaosallisuutta

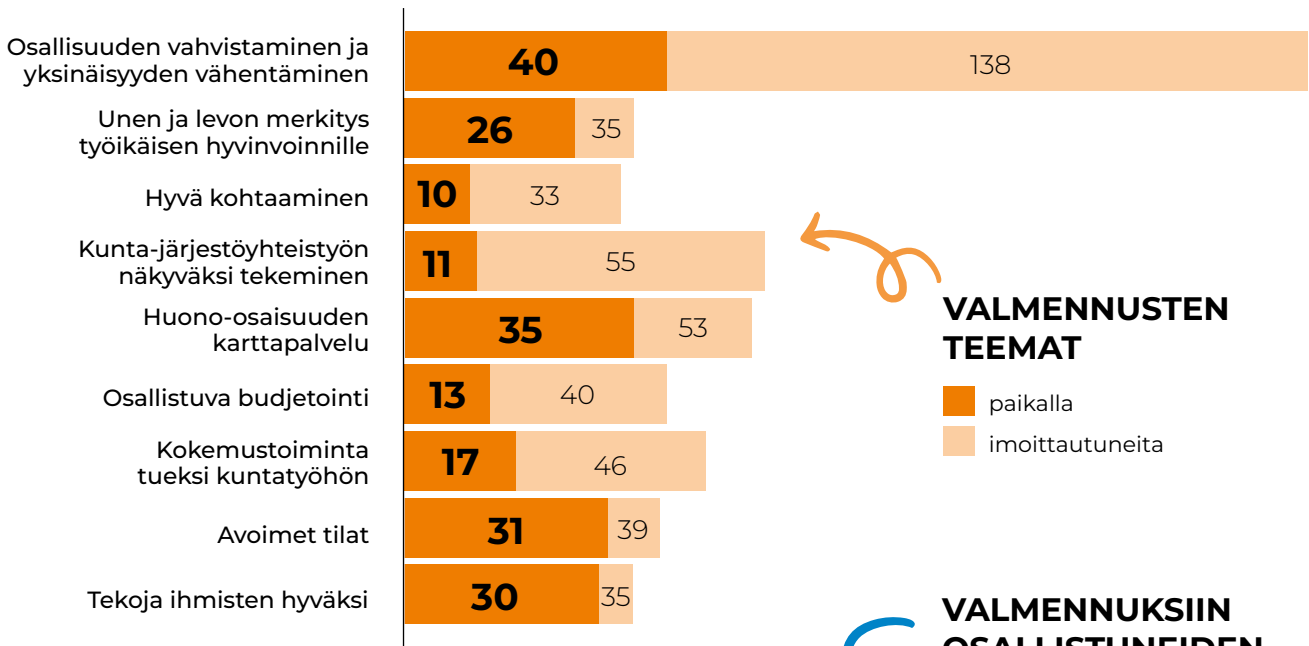
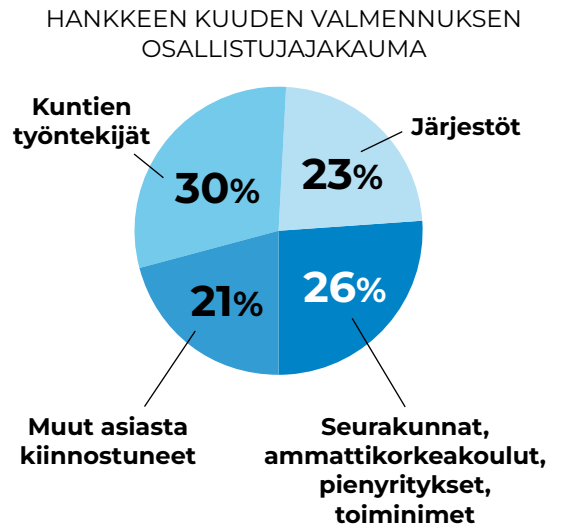
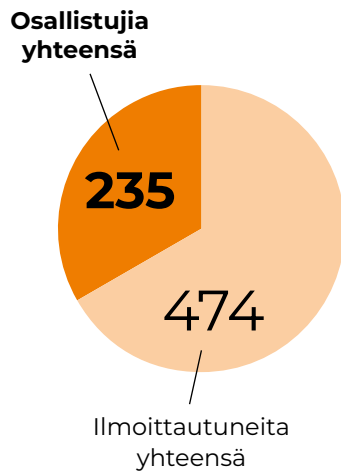
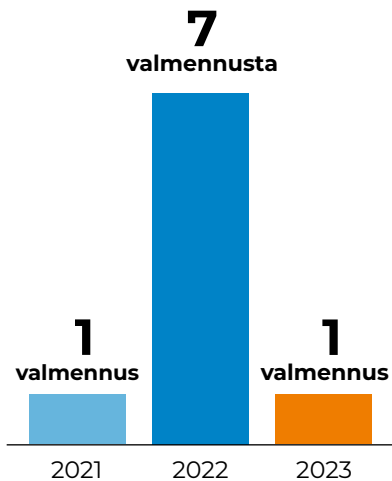
SISÄLLYS

Osallisuuden ja järjestöyhteistyön osaamisen lisääminen maakunnallisesti	4
Kuntien vertaistapaamiset	5
Hankematkalta kerättyä	6
Maakunnallinen yhteistyö	7
Osallisuuden vinkkilistat	8
Hankkeen blogit ja artikkelit	8
Kuntien osallisuuden toimintamallikuvaukset	9
Hankkeen seuranta ja arviointi	22
Kuntien kehittämiskokeilujen kustannukset	23
Kunta- ja järjestötoimijoiden haastattelut	23
Visio	24

OSALLISUUDEN JA JÄRJESTÖ- YHTEISTYÖN OSAAMISEN LISÄÄMINEN MAAKUNNALLISESTI

VALMENNUSTEN TEEMAT

paikalla
ilmoittautuneita

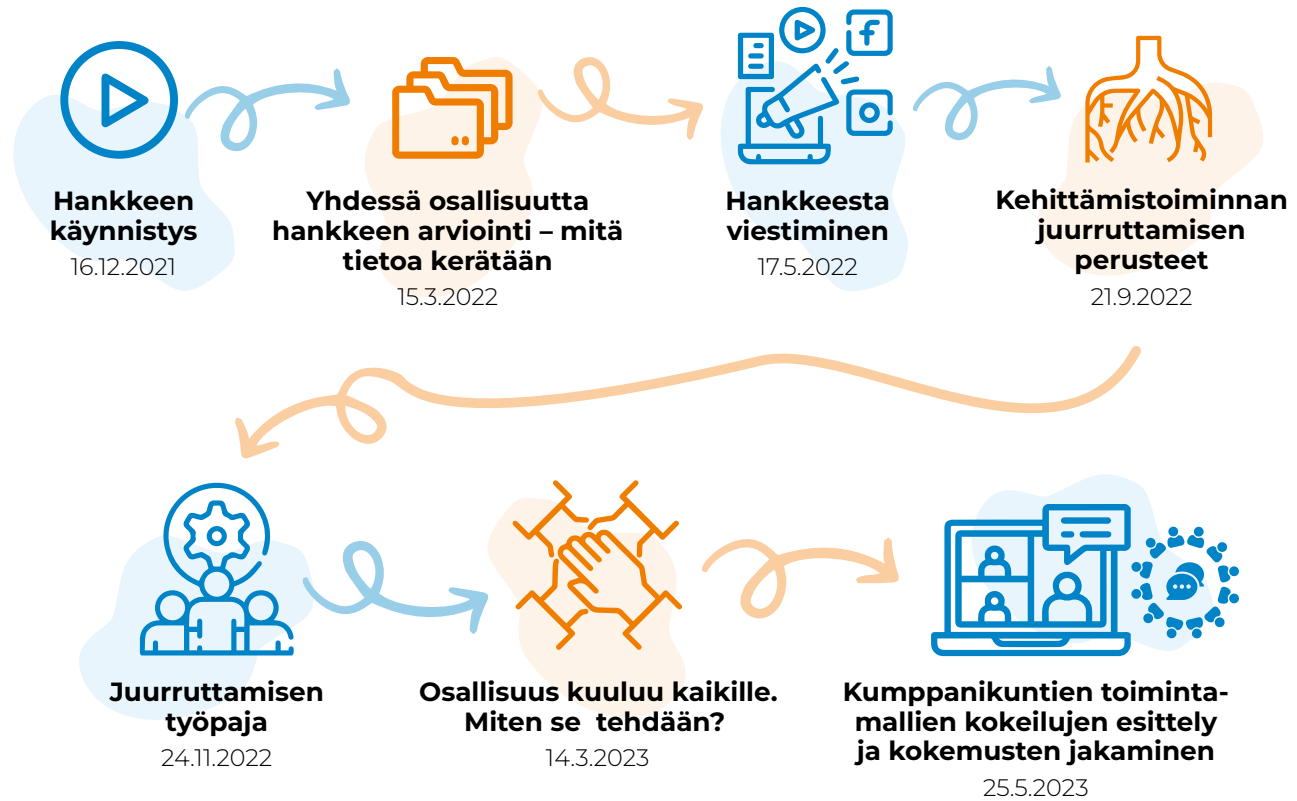
VALMENNUKSIIN OSALLISTUNEIDEN PALAUTTEITA

→ Valmennusten teemoihin oltiin tyytyväisiä ja niitä pidettiin onnistuneina

→ Kokemuspuheenvuorot täydensivät valmennusten teemaa ja toivat niihin ihmisen äänen, eletyn kokemuksen

KUNTIEN VERTAISTAPAAMISET

→ **Vertaistapaamisten tavoite:** Kehittämistoiminnan kokemusten jakaminen, osaamisen vahvistaminen sekä yhteiskehittäminen.

PALAUTTEET

- **Kumppanikunnille tehtiin** loppuvuodesta 2022 kysely hankkeen siihenastisesta toiminnasta sekä toiveita on loppuhankkeen osalle.
- **Kysely lähetettiin** sähköpostitse 13 kuntatoimijalle. Vastauksia saatiin kuudelta (6) kuntatoimijalta.
- **Vastaajien mukaan**
 - kunta-järjestöyöhön liittyvä osaaminen on lisääntynyt
 - tieto yhteistyön edistämisestä esimerkiksi kyläneuvostojen kanssa on lisääntynyt
 - on voitu kokeilla uutta toimintaa järjestöjen kanssa.
- **Puolet vastaajista koki**, että he ovat saaneet uutta tietoa osallisuuden edistämisestä.
- **Kaksi (2) vastaajaa koki**, että he ovat oppineet lisää osallisuuden arvioinnista.

HANKEMATKALTA KERÄTTYÄ

→ **Hankkeen päätösseminaarin sijaan hanke jalkautui kumppanikuntiin.** Kuntakierroksella kohdattiin laajemmin paikallisia toimijoita ja poliittisia päättäjiä. Kuntakierroksella hanke sai lisätietoa siitä, miten kokeiluista saatuja kokemuksia hyödynnetään jatkossa ja mitkä toiminnot juurtuivat osaksi kunnan/kaupungin osallisuustoimintaa. Kohtaamiset kokeiluissa mukana olleiden toimijoiden kanssa täydensi tuloksista viestimistä sekä teki näkyväksi kokeilujen toimintaympäristöjä. Hanketiimille kohtaamiset kumppanikunnissa olivat erittäin merkityksellisiä ja informatiivisia.

- **Hankkeen käynnistämisvaiheessa** tulee luoda selkeä yhteinen kuva hankkeesta ja sen tavoitteista.
- **Laajoissa yhteistyöhankkeissa** kohtaamisen merkitys korostuu. On tärkeä antaa kasvot hankkeelle.
- **Hankkeen kohderyhmiä** koskevat määrälliset tavoitteet pitää olla realistiset.
- **Heikoimmassa asemassa oleville** kohderyhmille viestiminen – hienovarainen kohtaaminen tärkeää.
- **Vaikka kuntatyöntekijöiden resurssit** ovat rajalliset, tahtoa ja motivaatiota kehittämiseksi löytyy.
- **Jokainen kohtaaminen on tärkeä** ja jokaisessa kohtaamisessa on mahdollisuus. Yhdenkin heikoimmassa asemassa olevan kuntalaisen osallisuuden vahvistaminen on merkityksellistä.
- **On tärkeää tunnistaa** järjestöjen vapaaehtoistoimijoiden jaksaminen.
- **Vastuu toiminnasta on aina työntekijällä**, ei vapaaehtoisella.
- **Viestinnässä kannattaa huomioida** monikanavaisuus ja henkilökohtaisen viestinnän merkitys.
- **Saattaminen tapahtumiin** ja toimintaan madaltaa kynnystä osallistua. Tuttu työntekijä, vapaaehtoinen tai kaveri rohkaisee osallistumaan.
- **Hankkeen toiminnan ja tulosten visualisointi** tukee hankkeen viestintää.

HYVINVOINTIALUEEN KÄYNNISTYMISEEN LIITTYVIÄ HAVAINTOJA

- **Kuntouttavan työtoiminnan jakautuminen** ja epäselvyys sen toiminnasta hyvinvointialueen käynnistyttyä – millaiseksi kuntouttava työtoiminta muotoutuu ja mitkä ovat sen vaikutukset kohderyhmään?
- **Kunnan ja hyvinvointialueen hyvinvointi** ja osallisuustyö hakee paikkaansa.
- **Millaiseksi kunta-järjestöyhteistyö** muotoutuu hyvinvointialueella?

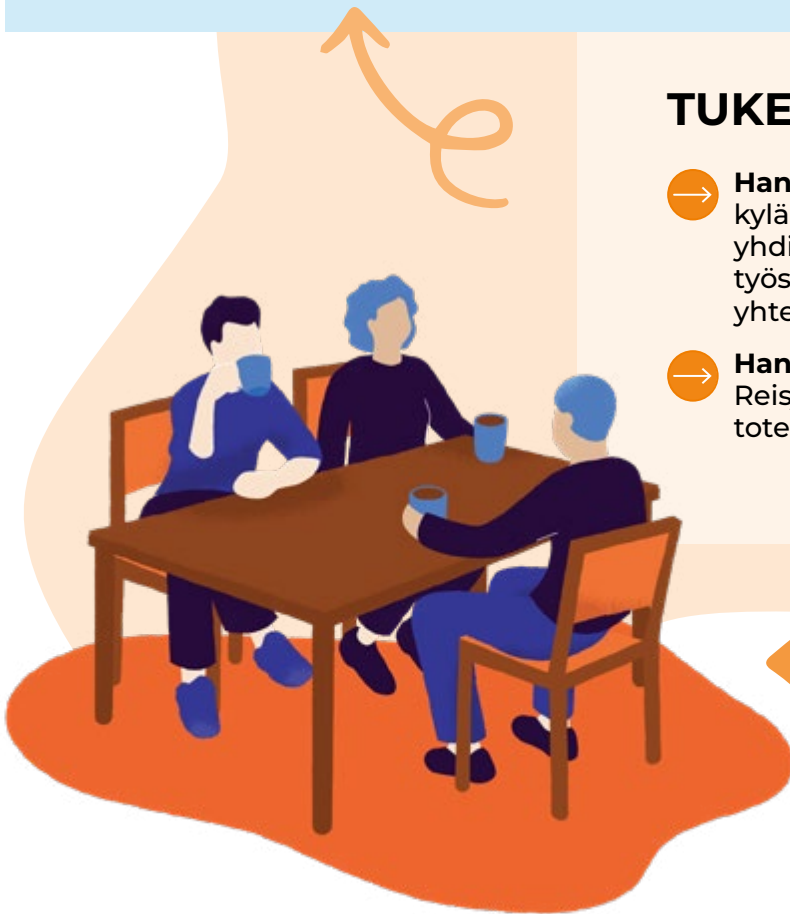
MAAKUNNALLINEN YHTEISTYÖ

- **Pohjois-Pohjanmaan** kuntien järjestöyhdyshenkilöiden verkostotyö
- **Pohjois-Pohjanmaan** osallisuusverkosto
- **Pohjois-Pohjanmaan** kuntien hyvinvointikertomusten ja -suunnitelmien analysointi kunta-järjestö- ja seurakuntayhteistyön ja osallisuuden näkökulmasta (Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin POPsote-hanke)
- **Pohjois-Pohjanmaan** osallisuus-, vuorovaikutus- ja hyvinvointiohjelman kokemustoimijoiden tilaisuus
- **Puheenvuoro** ja hankkeen esittely Hyvinvointifoorumissa
- **Hyvinvointikoordinaattorien** verkostotapaaminen – POPHyte-työpaja

TUKEA JA SPARRAUSTA

- **Hanke tuki kumppanikuntien** kyläneuvostojen perustamista, yhdistysyhteistyöasiakirjojen työstämistä sekä muiden yhteistyöasiakirjojen päivitystä.
- **Hanke oli mukana järjestämässä** Reisjärvellä kunnan ja järjestöjen toteuttamaa hyvinvointipäivää.

OSALLISUUDEN VINKKILISTAT

→ **Yhdessä osallisuutta -hanke** kokosi työkaluja kunta-järjestöyhteistyön tueksi ja kuntalaisten osallisuuden vahvistamiseksi.

→ **Vinkkilistat löytyvät hankesivustolta ja Pohjois-Pohjanmaan sosiaali- ja terveysturvayhdistyksen kotisivuilta.**

- **Teemaviikkojen** suunnittelun vinkkilista
- **Kokemustoiminnan** vinkkilista
- **Osallisuusviikon** vinkkilista
- **Osallistavan** budjetoinnin vinkkilista
- **Kohtaamispaikan** vinkkilista
- **Asiakasraadien** vinkkilista

HANKKEEN BLOGIT JA ARTIKKELIT

- **Kuukausittaiset** blogikirjoitukset hankesivustolla (17)
- **Dialogi-verkkomedian** julkaisut (2)
- **Diakin vuosikirjan** artikkeli (Niemelä, T & Steffansson, M. 2022 Kokemustiedolla vaikuttavia ratkaisuja viheliäisiin ongelmiin. Teoksessa Helminen, J (toim.) DIAKHUB tutkii, kehittää ja vaikuttaa, Diakonia-ammattikorkeakoulun vuosikirja 2022. urn.fi/URN:NBN:fi:amk-202304276623)
- **Pohteen** blogi (1)

KUNTIEN OSALLISUUDEN TOIMINTAMALLIKUVAUKSET

- **Yhdessä osallisuutta -hankkeessa** toteutettiin kumppanikuntien kanssa järjestyhteistyössä kehittämiskokeilut kuntalaisten osallisuuden vahvistamiseksi.
- **Kehittämiskokeiluista** laadittiin toimintamallikuvaukset.
- **Toimintamallikuvauksista** löytyy kokeilujen arvioidut vaikutukset kuntalaisten hyvinvointiin, kokeiluissa opitut asiat ja kokeilujen kustannukset.

TYÖTTÖMIEN ILTAPALA HAAPAVEDELLÄ

→ Keittiöpaja valmistaa iltapalan

→ Työllisyyspalveluiden johtava ohjaaja järjestää iltapalaketket Haapaveden keskustassa

→ Järjestöt ja muut toimijat vierailevat iltapaloilla jututtamassa ja kertomassa hyvinvointiin ja työllistymiseen liittyvissä teemoista.

Yhdessä osallisuutta -hanke tukee toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa

KOKEMUKSIA HAAPAVEDEN KEHITTÄMISKOKEILUSTA

Kenelle:

Työelämän ulkopuolella oleville työkäisille, jotka eivät päässeet tai eivät olleet halukkaita osallistumaan virka-aikana toteutettavaan toimintaan.

Tavoite:

Lisätä tukea, tietoa ja sosiaalista kanssakäymistä, joiden myötä osallisuus ja hyvinvointi lisääntyvät.

Toteuttajat:

Toteutuksesta vastasi työllisyyspalvelujen johtava ohjaaja. Suunnittelussa ja arvioinnissa olivat mukana Yhdessä osallisuutta -hanke, kaupungin hallintojohtaja, hyvinvointikoordinaattori, liikuntasihiteeri, erityisnuorisotyöntekijä, koulunuorisotyöntekijä ja 4H-yhdistyksen toiminnanjohtaja.

Toiminnan ajankohta:

14.9.–7.12.2022 joka toinen keskiviikko klo 18–20.

Mitä tehtiin:

Osallistujille tarjottiin maksuton iltapala. Se valmistettiin etukäteen keittiöpajalla, joka toimi tuolloin kaupungin järjestämänä. Työllisyyspalvelujen johtava ohjaaja kuljetti iltapalan paikan päälle. Iltapalalla vieraili järjestö- ja muita toimijoita antamassa vinkkejä eri teemoista mm. digituesta ja työllistymisestä. Iltapalan tunnelma pyrittiin pitämään leppoosana eikä teemoja käsitelty luennoimalla, vaan kahittelun ohessa. Toimintaan käytetty tila oli keskeisellä paikalla kaupungin keskustassa Haapakanteleen HuBiSavotassa.

TULOKSIA

- **ILTAPALATILAISUUKSIIN** osallistui kerralla 0–3 kohderyhmän edustajaa.
- **HUOLIMATTA VAIKEASTI** tavoitettavasta kohderyhmästä heitä kuitenkin tavoitettiin.
- **TOIMINTAA** ei ole suunnitelmassa jatkaa sellaisenaan kokeilun jälkeen, mutta toiminnan toteuttamista toisella tapaa jätettiin vielä pohtimaan, esimerkiksi olohuonetoimintana.

OPITTUA

- **TOIMINTAAN OSALLISTUMISTA** auttaa tutun työntekijän houkuttelu.
- **KORONA-AIKA** on nostanut entisestään kynnystä lähteä kotoa.
- **TOIMINTA KANNATTAISI** organisoida niin, ettei se olisi yhden työntekijän varassa.

Kokonaiskustannukset¹

1 625,68 €

Kustannukset osallistujaa kohti (5)

325,15 €

¹ Sisältää toimintaan osallistuneiden työntekijöiden palkkakustannukset käytettyä työajalta työnantajan kustannukset mukaan huomioiden (Tilastokeskuksen palkkatiedot vuoden 2021 mukaan, www.kt.fi/tilastot-ja-julkaisut/palkkatilastot), käytetyn tilan vuokra- ja käyttökustannukset ja ruokaostosten kustannukset.

VANHEMPIEN AAMUPALATOIMINTA NIVALASSA

Aamupala Pajalassa

TOTEUTTAJANA NIVALAN KAUPUNKI

Asiantuntijavierailut

TOTEUTTAJANA NIVALAN KAUPUNKI: VIERAILIJOINA ASIAN-
TUNTIJOITA ESIM. TE-PALVELUISTA, KELASTA JA JÄRJESTÖISTÄ

Lapsiparkki

TOTEUTTAJANA
MLL

Yhdessä osallisuutta -hanke tukee suunnittelussa ja arvioinnissa

KOKEMUKSIA NIVALAN KEHITTÄMISKOKEILUSTA

Kenelle toiminta oli tarkoitettu?

Toiminta oli tarkoitettu työn ja koulutuksen ulkopuolella oleville työkäisille perheiden vanhemmille. Toimintaa kutsuttiin mukaan myös Nivalaan tulleita ukrainalaisia perheitä.

Tavoitteet

Heidän hyvinvointinsa ja osallisuutensa lisääminen. Lisätä perheiden tietoutta Nivalassa järjestettävästä toiminnasta ja palveluista ja ohjata heitä mukaan toimintaan.

Toiminnan toteuttajat

Toiminnan toteuttivat Nivalan kaupunki (hyvinvointikoordinaattori ja ukrainakoordinaattori) ja Mannerheimin lastensuojeluliitto Pohjois-Pohjanmaan piiri (MLL). Lisäksi joka kokoontumiskerralle oli pyydetty eri toimijoita esittelemään työllistymiseen ja lapsiperheille tarkoitettuja palveluita. Yhdessä osallisuutta -hanke tuki toiminnan suunnittelussa ja toteutti toiminnasta tehdyn arvioinnin.

Toiminnan ajankohta

Perjantai-aamuisin 26.8.–14.10.2022 välisenä aikana (8 kertaa). Toiminta järjestettiin kerho- ja kokoustila Pajalassa. Pajala on tila, jota yhdistysten on mahdollista käyttää tapahtuma- ja kokoontumistilana.

Mitä perheiden aamupalatoiminnassa tehtiin?

Osallistujat kokoontuivat yhteisen pöydän ääreen ukrainakoordinaattorin valmistamalle aamupalalle. Aamupalan lisäksi joka kerralla oli jonkin nivalalaisen palvelun tai toiminnan esittelyä. Toimintaan oli mahdollisuus osallistua lasten kanssa. MLL järjesti lapsille toimintaa kokoontumisen ajaksi. Mukavaa yhdessäoloa aamupalan kera kuunnellen esittelyä arkea tukevista palveluista ja toiminnasta.

TULOKSIA

→ **TOIMINTA TAVOITTI HYVIN** ukrainalaisperheet. Osallistujat kokivat toiminnan hyväksi. Toiminta toi vaihtelua ja mielekkyyttä arkeen. Osa kävijöistä löysi tätä kautta uutta toimintaa vapaa-ajalle, esimerkiksi kirjaston käyttö lisääntyi toimintaan osallistuneilla.

→ **OSALLISTUJIEN KOKEMUSTA** oman arjen ja elämän osa-alueista kysyttiin kehittämistoiminnan alku- ja loppuvaiheessa toteutetulla Minun arkeni ja elämäni – kyselyllä (MAE). MAE-kyselyn mukaan muutosta parempaan oli työ tilanteessa, taloudellisessa toimeentulossa, harrastuksissa, elintavoissa, fyysisessä terveydessä, mielen ja seksuaalisessa hyvinvoinnissa, toimintakyvyssä sekä kyvyssä käyttää etäpalveluita.

→ **KAKSI KOLMASOSAA** vastaajista kaipasi omaan elämäänsä pientä tai suurta muutosta. Eniten muutosta kaivattiin työtilanteeseen, taloudelliseen toimeentuloon sekä ihmissuhteisiin.

OPITTUA

→ **TOIMINTAA KANNATTAA** markkinoida monikanavaisesti mm. henkilökohtaisilla viesteillä, viestimällä toiminnan alkamisesta eri toimijoiden kautta, somessa ja lehti-ilmoituksin.

→ **MARKKINOINNISSA KANNATTAA** miettiä kuinka tuo kohderyhmän esiin ettei ihmiset lokeroidu.

**Kokonais-
kustannukset¹**
2 156,91 €

**Kustannukset
osallistujaa kohti (13)**
165,92 €

¹ Sisältää toimintaan osallistuneiden työntekijöiden palkkakustannukset käytetyiltä työajalta työnantajan kustannukset mukaan huomioiden (Tilastokeskuksen palkkatiedot vuoden 2021 mukaan, www.kt.fi/tilastot-ja-julkaisut/palkkatilastot), vapaaehtoistoiminnan arvon vuodelta 2010 korjattuna ansiotasoindeksillä vuoden 2021 arvoon (Hirvonen, S. & Puolitaival, S. (toim.) Vapaaehtoistoiminnan arvo. Kansalaisareena) sekä ruokaostosten kustannukset.

UTAJÄRVI: YHDESSÄ SAATTAEN KYLÄTAPAHTUMAAN

Käyntikohteen suunnittelu

- Kunnan hyvinvointipalvelujen työntekijät suunnittelevat järjestön kanssa tapahtuman

Bussikuljetus

- Kunnan työntekijät matkavat tapahtumaan yhdessä asiakkaidensa kanssa

KYLÄTALO

Tapahtumaan osallistuminen

- Ryhmä osallistuu tapahtumaan, jonka toteuttajina ovat järjestöt, yritykset, kunta, hankkeet ja Oulunkaaren kuntayhtymä

Yhdessä osallisuutta -hanke tukee suunnittelussa ja arvioinnissa

KOKEMUKSIA UTAJÄRVEN KEHITTÄMISKOKEILUSTA

Kenelle: Työikäiset työelämän ulkopuolella olevat kuntalaiset sekä muut sosiaalista toimintaa kaipaavat eri-ikäiset kuntalaiset.

Tavoite: Ideana oli tavoittaa kuntalaisia, jotka eivät välttämättä muutoin osallistuisi tapahtumiin niin, että työntekijät saattelevat heidät paikan päälle. Tapahtumaan saattelemalla oli tarkoituksena lisätä kuntalaisten osallisuutta ja hyvinvointia.

Toteuttajat: Kokeilun vastuuhenkilönä toimi kunnan hyvinvointikoordinaattori. Suunnittelussa, arvioinnissa ja toteutuksessa olivat mukana kunnan nuoriso-ohjaajat, liikunnanohjaaja, työllisyyskoordinaattori, kulttuurituottaja, kirjasto, seurakunta, järjestöt, apteekki, Oulunkaaren terveystalvelut, vanhus- ja vammaisneuvosto sekä Yhdessä osallisuutta ja Eloa ja iloa kylille -hankkeet.

Toiminnan ajankohta: 7.9.2022 klo 10–13.

Mitä tehtiin: Kokeilussa järjestettiin maksuton bussikuljetus kylätapahtumaan. Tilaisuudessa tarjottiin maksuton lounas. Tapahtumassa oli kulttuuri- ja liikuntaohjelmaa sekä järjestöjen ja muiden toteuttajien esittelypisteitä.

TULOKSIA

- **BUSSIKYYTI HELPOTTI** hankkeen kyselyyn vastanneiden mukaan tapahtumaan osallistumista ja yhdessä matkustaminen sekä muiden seurassa olo tuntuivat mukavalta.
- **PUOLET VASTAAJISTA** totesivat, etteivät olisi päässeet osallistumaan tapahtumaan ilman bussikyytiä.
- **KUNTA PYRKII JATKOSSAKIN** toteuttamaan yhteiskuljetuksia.
- **ALLE PUOLET VASTAAJISTA** koki kaipaavansa elämäänsä pieniä muutoksia, eniten harrastuksiin, ihmissuhteisiin ja fyysiseen terveyteen.

**Kokonais-
kustannukset¹**
674,49 €

**Kustannukset
osallistujaa kohti (45)**
14,99 €

¹ Sisältää bussikyytiin osallistuneiden työntekijöiden palkkakustannukset käytetyiltä työajalta työnantajan kustannukset mukaan huomioiden (Tilastokeskuksen palkkatiedot vuoden 2021 mukaan, /www.kt.fi/tilastot-ja-julkaisut/palkkatilastot) sekä bussin kustannukset.

OPITTUA

- **ONNISTUMINEN VAATII** toimivaa yhteistyötä kunnan, järjestöjen ja muiden toimijoiden kesken sekä aktiivista yhdessä tekemisen kulttuuria.
- **TAPAHTUMIIN JA TOIMINTAAN** kannattaa kutsua eri asiakasryhmiä ohjaajineen.
- **YHTEISKULJETUS JA SAATTAMINEN** mahdollistaa osallistumisen heille, jotka eivät muuten pääsisi tai lähtisi tapahtumiin.
- **MAKSUTON RUOKATARJOILU** mahdollistaa yhteisen ateriahetken kaikille osallistujille.
- **TYÖIKÄISTEN TYÖELÄMÄN ULKOPUOLELLA** olevien saaminen kylätapahtumiin ei ole helppoa, jos ryhmä kunnassa on pieni, ikäihmisen tavoittaminen on helpompaa.

RAAHEN TYÖLLISYYSPALVELUJEN ASIAKASRAADIT

Nousseet kehittämis ehdotukset ja niiden eteneminen

- ➔ RAATILAISTEN YHTEINEN KOKOONTUMINEN
JA KAUPUNGIN KIITOSLOUNAS OSALLISTUJILLE
- ➔ Vetäjinä työllisyyden kuntakokeilun työhönvalmentaja
ja kansalaistoiminnan ja osallisuuden päällikkö

3 raatia

- ➔ JOKAISELLA 3 KESKUSTELUA KUNTA-
KOKEILUISTA JA TYÖPAJATOIMINNASTA
- ➔ Vetäjinä Vihannin Kaverituvan ohjaaja,
Kansalaistalo Konstin toiminnanohjaaja ja
työllisyyden kuntakokeilun työhönvalmentaja

Yhdessä osallisuutta -hanke tukee suunnittelussa ja arvioinnissa

KOKEMUKSIA RAAHEN KEHITTÄMISKOKEILUSTA

Kenelle: Työllisyyspalvelujen asiakkaat: kuntouttavassa työtoiminnassa olevat, palkkatukitöitä tekevät ja työttömät työnhakijat.

Tavoite: kokemustiedon saaminen työllisyyspalveluista ja työikäisten työelämän ulkopuolella olevien raahelaisten osallisuuden ja hyvinvoinnin lisääminen.

Toteuttajat: Suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa olivat mukana Raahen kansalaistoiminnan ja osallisuuden päällikkö, Kansalaistalo Konsti ry:n toiminnanjohtaja, Vihannin Kaverituvan ohjaaja, Työllisyyden kuntakokeilun työhönvalmentaja ja työllisyydenhoidon päällikkö sekä Yhdessä osallisuutta -hanke.

Toiminnan ajankohta: 20.9.2022–24.1.2023. Raadit kokoontuivat kolme kertaa. Neljäs kerta oli kaikkien raatien yhteinen.

Mitä tehtiin: Asiakasraateja perustettiin kolme: työpajoille, Kansalaistalo Konstille ja Vihannin Kaverituvalle. Raateja vetivät työhönvalmentaja, toiminnanjohtaja ja ohjaaja. Raadeissa keskusteltiin ja arvioitiin Raahen työllisyyden kuntakokeilun palveluita ja kuntouttavaa työtoimintaa. Raadeissa vieraili asiantuntijoita työllisyyden kuntakokeilusta. Kokoontumisten jälkeen kaupunki kutsui kaikki raatilaiset yhteiseen kiitoslounastilaisuuteen. Tilaisuudessa käsiteltiin raadeissa nousseet ajatukset ja kehittämissideat ja mitä niille voidaan tehdä.

TULOKSIA

→ **RAATILAISTEN MUKAAN** yksilöllisyys ja henkilökohtaisen elämäntilanteen huomiointi palveluissa tärkeää.

→ **OSALLISTUJIEN KOKEMUSTA** oman arjen ja elämän osa-alueista kysyttiin raatitoiminnan alku- ja loppuvaiheessa toteutetulla Minun arkeni ja elämäni -kyselyllä (MAE). Kyselyn mukaan muutosta parempaan oli elämän osa-alueissa: asunnon lähiympäristössä, elinympäristössä, seksuaalisessa hyvinvoinnissa, kyvyssä käyttää tarvitsemiaan etäpalveluja sekä kyvyssä vaikuttaa oman elämän kulkuun. Kaksi kolmasosaa vastaajista kertoi kaipaavansa elämäänsä pientä tai suurta muutosta, eniten taloudelliseen toimeentuloon sekä fyysiseen terveyteen ja elintapoihin.

**Kokonais-
kustannukset¹**
2 205,71 €

**Kustannukset
osallistujaa kohti (30)**
68,52 €

¹ Sisältää toimintaan osallistuneiden työntekijöiden palkka-kustannukset käytetyltä työajalta työnantajan kustannukset mukaan huomioiden (Tilastokeskuksen palkkatiedot vuoden 2021 mukaan, www.kt.fi/tilastot-ja-julkaisut/palkkatilastot).

OPITTUA

- **ASIAKASRAADIT** ovat hyvä keino saada ihmisten ääni kuuluville.
- **KERROTUN KOKEMUKSEN** tarkasteluun ja pohdintaan kannattaa kiinnittää huomiota.
- **TUTTU RAADIN VETÄJÄ** ja samassa tilanteessa oleva ryhmä helpottaa osallistumista.
- **ALUSSA TÄRKEÄ** kertoo taustalla olevasta hankkeesta ja asiakasraatitoiminnasta ja sen periaatteista (esim. mitä voi kertoa ja mitä ei tarvitse).
- **KAUPUNKI JA JÄRJESTÖT** voivat hyödyntää asiakasraateja muunkin toiminnan kuin työllisyyspalvelujen kehittämisessä.
- **OSALLISTUJILLE** on tärkeä kertoa mitä tietoa kerätty ja miten asia etenee.
- **RAATILAISILLE** on tärkeää kertoa, miten heidän osallistumisensa on vaikuttanut kehittämiseen.
- **KIITOSLOUNAS** on hyvä tapa osoittaa arvostusta ja kiittää raatilaisia.

→ **LISÄTIETOA TYÖLLISYYDEN KUNTAKOKEILUN TYÖHÖNVALMENTAJALTA:** leena.niva@raahe.fi

→ **KANSALAISTOIMINNAN JA OSALLISUUDEN PÄÄLLIKÖLTÄ:** ari.pietarinen@raahe.fi

REISJÄRVEN MATALAN KYNNYKSEN HYVINVOINTITOIMINTAA TYÖELÄMÄN ULKOPUOLELLA OLEVILLE

Yhteisötila Vakan ruokaryhmä

→ TOTEUTTAJINA
KUNTOUTTAVAN
TYÖTOIMINNAN
OHJAAJA JA SPR:N
VAPAAEHTOISET

Yhteistyötä ja asiakasohjausta

- Kynttilät esiin vakan alta -hanke
- Etsivä nuorisotyöntekijä
- Ppky Selänne

→ Osallistujien
toiveista myös
uusi ryhmä

Kädentaidot-ryhmä

→ TOTEUTTAJANA KUNTOUTTAVAN
TYÖTOIMINNAN OHJAAJA,
YHDISTYSTEN VAPAAEHTOISET
JA DIAKONI

Yhdessä osallisuutta -hanke auttoi toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa

Punainen Risti

YHDESSÄ
OSALLISUUTTA

Diak

Pohjois-Pohjanmaan sosiaali-
ja terveysturvayhdistys ry

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vipuvoimaa
EU:lta
2014-2020

KOKEMUKSIA REISJÄRVEN KEHITTÄMISKOKEILUSTA

Kenelle toiminta oli tarkoitettu?

Toiminta oli tarkoitettu työn ja koulutuksen ulkopuolella oleville työikäisille.

Tavoite

Tavoitteena oli osallistujien hyvinvoinnin ja osallisuuden lisääminen.

Toteuttajat

Kynttilät esiin vakan alta -hanke kartoitti vapaaehtoisia mukaan toimintaan. Toiminnan toteuttivat Reisjärven kunta / kuntouttava työtoiminta ja Suomen Punaisen Ristin (SPR) Reisjärven osaston vapaaehtoiset. Lisäksi etsivä nuorisotyöntekijä ja aikuissosiaalityön ohjaaja saattelivat asiakkaitaan mukaan toimintaan. Yhdessä osallisuutta -hanke tuki toiminnan suunnittelussa ja toteutti toiminnasta tehdyn arvioinnin.

Toiminnan ajankohta

Perjantai- ja lauantai-iltoina 6.5.–8.7.2022 yhteensä 8 kertaa.

Mitä ruokaryhmässä tehtiin?

Ruokaryhmässä laitettiin yhdessä ruokaa, syötiin ja juteltiin. Ruokatarvikkeet hankki valmiiksi kuntouttavan työtoiminnan ohjaaja. Ruokaa valmistettiin yhdessä SPR:n vapaaehtoisten avustuksella. Joka kerran päätteeksi suunniteltiin yhdessä mitä seuraavalla kerralla valmistetaan. Jokainen sai osallistua toimintaan oman tuntemuksensa mukaan.

TULOKSIA

→ **TYÖNTEKIJÖILTÄ, VAPAAEHTOISILTA SEKÄ OSALLISTUJILTA** kuultu palaute on ollut positiivista. Osallistujat sitoutuivat toimintaan. Toimintaa on jatkettu syksyllä kunnan ja yhdistyksen toimesta. Lisäksi ruokaryhmän rinnalle käynnistyi kädentaitoryhmän kokeilu, mikä lähti ruokaryhmäläisten toiveesta.

→ **OSALLISTUJIEN KOKEMUSTA** oman arjen ja elämän osa-alueista kysyttiin kehittämistoiminnan alku- ja loppuvaiheessa toteutetulla Minun arkeni ja elämäni -kyselyllä (MAE). MAE-kyselyn mukaan muutosta parempaan oli ihmissuhteissa, asunnossa, elinympäristössä, taloudellisessa toimeentulossa, vapaa-ajassa, harrastuksissa, elintavoissa, psyykkisessä ja seksuaalisessa hyvinvoinnissa, toimintakyvyssä, sujuvassa arjessa, avun ja palvelujen saannissa, kyvyssä käyttää etäpalveluja, joita tarvitsee arjessa sekä omaan arkeen ja elämään kokonaisuutena. Kaksi kolmasosaa vastaajista kaipasi omaan elämäänsä pienä tai suurta muutosta ja eniten muutosta kaivattiin elämäntapoihin ja mielen hyvinvointiin.

**Kokonais-
kustannukset¹**
1 838,31 €

**Kustannukset
osallistujaa kohti (6)**
306,39 €

¹ Sisältää toimintaan osallistuneiden työntekijöiden palkkakustannukset käytetyiltä työajalta työnantajan kustannukset mukaan huomioiden (Tilastokeskuksen palkkatiedot vuoden 2021 mukaan, www.kt.fi/tilastot-ja-julkaisut/palkkatilastot), vapaaehtoistoiminnan arvon vuodelta 2010 korjattuna ansiotasoindeksillä vuoden 2021 arvoon (Hirvonen, S. & Puolitaival, S. (toim.) Vapaaehtoistoiminnan arvo. Kansalaisareena) sekä käytetyn tilan ja ruokaostosten kustannukset.

OPITTUA

→ **YHDESSÄ SUUNNITTELU.** Toimintaa suunniteltiin yhdessä osallistujien kanssa ja toimintaan sai osallistua haluamallaan tavalla. Toimintaa kannattaa suunnitella yhdessä kohderyhmää tavoittavien työntekijöiden ja toimintaan osallistuvien vapaaehtoisten kanssa alusta alkaen.

→ **HUOMIOIDAAN VAPAAEHTOISTEN VOIMAVARAT** ja pyydetään toimintaan mukaan useampi vapaaehtoinen niin toiminta ei sitouta liikaa ja suunnitellaan toimintaa alusta lähtien vapaaehtoistoimijan kanssa yhdessä. Muistetaan että vapaaehtoinen on vapaaehtoinen. Päävastuu on työntekijällä.

→ **TOIMINTAAN SAATTAMINEN.** Asiakkaan on helpompaa osallistua toimintaan tutun työntekijän saattamana.

→ **MONIKANAVAINEN VIESTINTÄ TOIMINNAN SUUNNITTELUVAIHEESTA LÄHTIEN.** Toimintaa kannattaa markkinoida monikanavaisesti mm. henkilökohtaisilla viesteillä, puskaradion kautta, viestimällä toiminnan alkamisesta eri toimijoiden kautta sekä kauppojen ilmoitustauluilla.

→ **YHDESSÄ TEKEMINEN.** Esille nousi tarve yhteisestä tekemisestä myös kohderyhmän ulkopuolella oleville esimerkiksi eläkeikäisille.

SIEVIN KUNTALAISRAATI

Mikä saisi sieviläiset osallistumaan

- liikunta- ja kulttuuritoimintaan
- tapahtumiin

→ **2 KOKOONTUMISTA**

Raatiä vetää kunnan kulttuurituottaja-tiedottaja ja liikunnanohjaaja

RAATIIN HALUTTIIN KUTSUA LAAJASTI KUNTALAISIA ERI RYHMIEN KAUTTA:

- vanhus-, vammais- ja kyläneuvosto
- nuorisovaltuusto
- sieviläiset vanhemmat (WhatsApp-ryhmä)
- yhdistykset
- työllisyyspalveluiden asiakkaat

Tuloksena tietoa sieviläisiä kiinnostavasta toiminnasta kunnalle ja yhdistyksille

- **EDUSTAJIEN KAUTTA TIETO JA TOIVEET LEVIÄVÄT VAIKUTTAMIS-TOIMIELIMIIN JA YHDISTYKSIIN**

Yhdessä osallisuutta -hanke tukee suunnittelussa ja arvioinnissa

KOKEMUKSIA SIEVIN KEHITTÄMISKOKEILUSTA

Kenelle toiminta oli tarkoitettu?

Sievin kunnan asukkaille. Kuntalaisraatiin kartoitettiin osallistujia kunnan vaikuttamistoimielinten, yhdistystapaamisen ja työllisyyspalveluiden kautta sekä lapsiasianneuvoston Whatsapp-vastaanottajalistan kautta.

Tavoitteet

Selvittää millaisia tapahtumia ja toimintaa kuntalaiset toivovat, ja mihin he ovat halukkaita osallistumaan. Tavoitteena oli myös selvittää mitkä asiat vaikuttavat osallistumiseen. Viestinnän kehittämistä varten kartoitettiin mitä viestintäkanavia kuntalaiset käyttävät tiedon etsimiseen ja ovatko nykyiset viestintäkanavat tuttuja.

Toiminnan toteuttajat

Sievin kunnan kulttuurituottaja-tiedottaja ja liikunnanohjaaja. Yhdessä osallisuutta -hanke tuki toiminnan suunnittelussa ja toteutti toiminnasta tehdyn arvioinnin.

Toiminnan ajankohta

Kuntalaisraati kokoontui kaksi kertaa tammi-helmikuun 2023 aikana yhteisötila Lusiinassa.

Mitä kuntalaisraadissa tehtiin?

Kuntalaisraadissa keskusteltiin liikunta- ja kulttuuripalveluista, viestinnästä sekä siitä mitkä asiat vaikuttavat toimintaan osallistumiseen. Raati aloitettiin kahvilla. Keskusteluun virittäytyttiin kulttuuri- ja liikuntabingojen sekä alkuverryttelyn avulla. Kuntalaisraadissa keskusteltiin mitkä tekijät vaikuttavat osallistumiseen, mitä palveluita tai tiedottamisen kanavia käytetään ja millaista toimintaa toivotaan.

TULOKSIA

- **SEKÄ OSALLISTUJAT** että järjestäjä kokivat raatitoiminnan mielekkääksi.
- **HAVAHTUMINEN OMAN** aktiivisuuden merkitykseen tiedonhaussa.
- **KUNTA SAI ARVOKASTA** kokemustietoa hyödynnettäväksi palvelujen ja viestinnän kehittämiseen. Kuntalaisraadion kokoontumisia on tarkoitus jatkaa kunnan omana toimintana.
- **OSALLISTUJIEN KOKEMUSTA** oman arjen ja elämän osa-alueista kysyttiin raatitoiminnan alku- ja loppuvaiheessa toteutetulla Minun arkeni ja elämäni -kyselyllä (MAE). Kyselyn mukaan muutosta parempaan oli elämän osa-alueissa: asunnon lähiympäristössä, taloudellisessa toimeentulossa, harrastuksissa, elintavoissa, toimintakyvyssä, avun ja palvelujen saamisessa, kyvyssä käyttää etäpalveluja, kyvyssä vaikuttaa oman elämän kulkuun sekä omassa arjessa ja elämässä kokonaisuutena. Puolet vastaajista kertoivat kaipaavansa pientä muutosta työtilanteeseen ja taloudelliseen toimeentuloon.

OPITTUA

- **RAADIN KESKUSTELUN** aiheisiin voi virittäytyä toiminnallisin menetelmin (esimerkiksi bingo tai alkujumppa) rennon ja luottamuksellisen keskusteluympäristön luomiseksi.
- **VAATII AKTIIVISTA** pohjustamista ja kontaktointia sekä yhteistyötä kohderyhmää tavoittavien työntekijöiden sekä yhdistysten kanssa.
- **HENKILÖKOHTAINEN** viesti/kutsu tavoittaa paremmin kuin yleinen kutsu ja antaa merkityksellisyyden tunteen.

Kokonaiskustannukset¹
230,66 €

Kustannukset osallistujaa kohti (8)
28,83 €

¹ Sisältää toimintaan osallistuneiden työntekijöiden palkkakustannukset käytetyltä työajalta työnantajan kustannukset mukaan huomioiden (Tilastokeskuksen palkkatiedot vuoden 2021 mukaan, www.kt.fi/tilastot-ja-julkaisut/palkkatilastot) sekä vapaaehtoistoiminnan arvon vuodelta 2010 korjattuna ansiotasoindeksillä vuoden 2021 arvoon (Hirvonen, S. & Puolitaival, S. (toim.) Vapaaehtoistoiminnan arvo. Kansalaisareena).

HANKKEEN SEURANTA JA ARVIOINTI

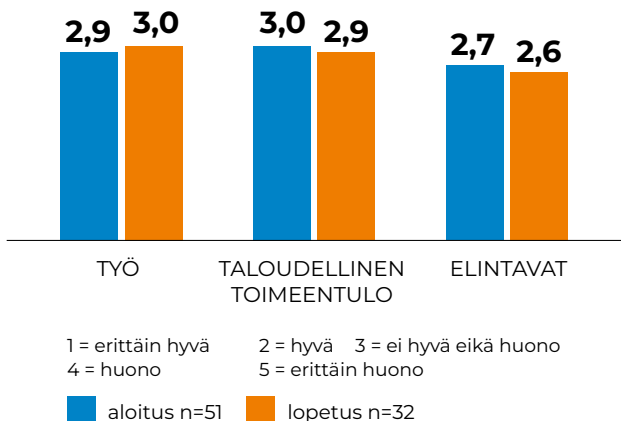
- **Hankkeen toiminnan vaikutusten arviointiin** käytettiin Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin Minun arkeni ja elämäni -kyselyä.
- **Kyselyyn vastasivat** hankkeen kumppanikuntien kehittämiskokeiluihin osallistuneet henkilöt toiminnan alussa ja lopussa.
- **Aineistosta raportoitiin** kuntien yhteiset tulokset sekä kuntakohtaiset tulokset.

- **HUONOIMMAKSI** elämän osa-alueeksi koettiin työ ja taloudellinen tilanne ja näihin osa-alueisiin kaivattiinkin eniten muutosta
- **PARHAIMMAKSI** elämän osa-alueeksi arvioitiin turvallisuuden tunne ja elinympäristö.
- **NUORET (18–29-VUOTIAAT)** kaipasivat eniten muutosta ihmissuhteisiin (parempia ihmissuhteita ja enemmän sosiaalista kanssakäymistä), kun taas vanhemmat (50–64-vuotiaat) kaipasivat lisää osaamista tarvitsemiensa etäpalvelujen käyttöön. Miesten mielestä kunnan ja eri toimijoiden pitäisi panostaa enemmän harrastuksiin ja vapaa-aikaan, kun taas naiset kaipasivat lisäpanostusta avun ja palveluiden saatavuuteen.

Mitä pienempi arvo, sen parempi.

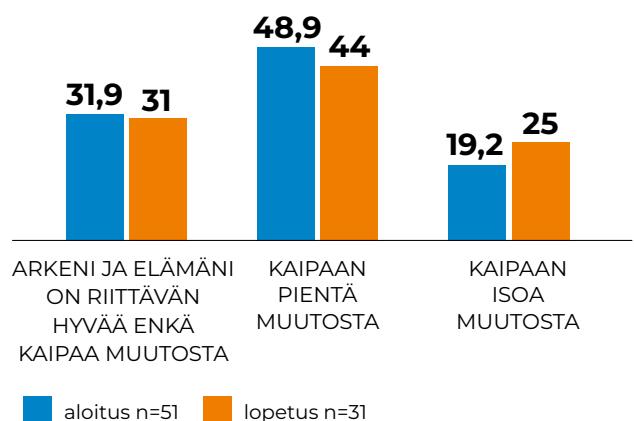
Tilanne elämän eri osa-alueilla

ka

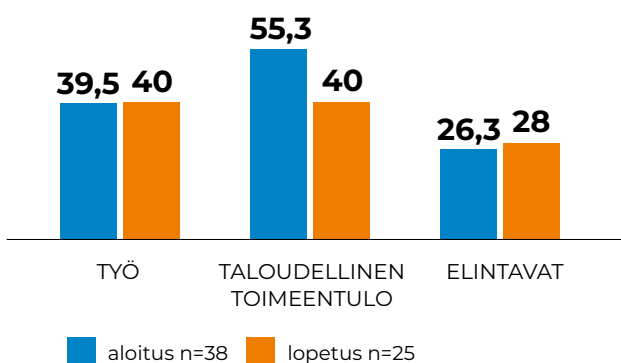
Kaipaatko muutosta?

% vastaajista

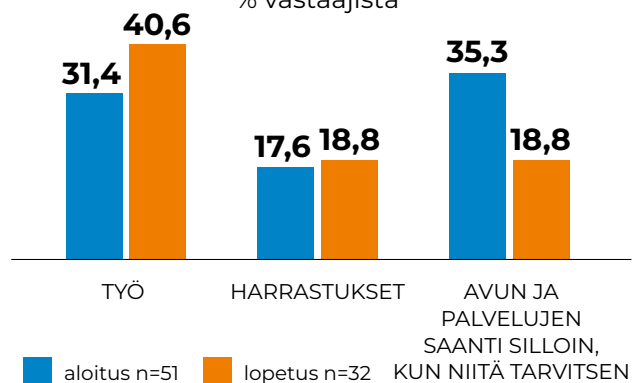
Mihin kaipaavat muutosta?

% vastaajista

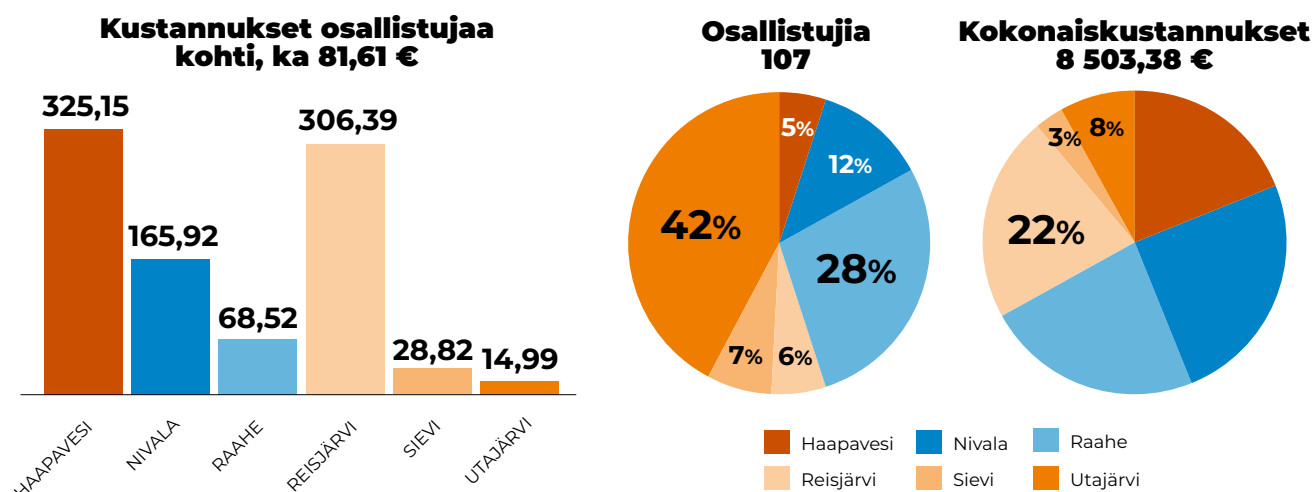
Mihin kunnassa pitäisi panostaa?

% vastaajista

KUNTIEN KEHITTÄMIS- KOKEILUJEN KUSTANNUKSET

- ⇒ **Kaiken kaikkiaan hankkeen kumppanikuntien** kehittämissuoritekokeilujen kustannusten keskiarvo osallistujaa kohti oli 81,61 €.
- ⇒ **Haapavedellä osallistujia oli vähän**, jolloin kustannukset osallistujaa kohti olivat 325,15 €, kun taas Utajärvellä linja-auto oli täynnä ja kustannukset matkustajaa kohti olivat 14,99 €.

Käytetyn työajan kustannukset sisälsivät toimintaan osallistuneiden työntekijöiden palkkakustannukset ammattinimikkeittäin käytetyltä työajalta työnantajan kustannukset mukaan huomioiden (Tilastokeskuksen palkkatiedot vuoden 2021 mukaan, www.kt.fi/tilastot-ja-julkaisut/palkkatilastot) sekä vapaaehtoistoiminnan arvon vuodelta 2010 korjattuna ansiotasoindeksillä vuoden 2021 arvoon (Hirvonen, S. & Puolitaival, S. (toim.) Vapaaehtoistoiminnan arvo. Kansalaisareena)

KUNTA- JA JÄRJESTÖ- TOIMIJOIDEN HAASTATTELUT

- ⇒ **Hankkeessa haastateltiin** kumppanikuntien järjestöyhteistyötoimijoita sekä järjestötoimijoita kunta-järjestöyhteistyöstä.
- ⇒ **Keskeisimmäksi kehittämiskohteeksi** nousi viestinnän merkitys kunta- ja järjestötoimijoiden yhteistyössä ja siihen liittyvän tiedon löytäminen kuntien kanavista.
- ⇒ **Haastateltavilla oli eriäviä mielipiteitä** siitä, onko järjestöt ja järjestöyhteistyö huomioitu monipuolisesti kuntien keskeisissä asiakirjoissa ja onko tieto järjestöyhteistyön rakenteista koottuna ja helposti löydettävissä.

VISIO

- **Meillä on sellainen kunta**, jossa on enemmän aikaa olla yhdessä ja vaihtaa kuulumisia.
- **Meillä luodaan sekä henkisiä että fyysisiä tiloja** olla turvallisesti ja rauhallisesti yhdessä.
- **Meillä kaikki tekee töitä sen eteen**, että kaikilla kuntalaisilla on mahdollisuus tuntea itsensä osalliseksi.
- **Meillä on mahdollisuus kuulua** itselle tärkeisiin ryhmiin ja porukoihin.
- **Meillä on tunnistettu osallisuuden esteitä** ja niitä on alettu purkaa.
- **Meillä on tunnistettu osallisuuden muodot** ja niiden toteuttamiseksi on suunnitelmat ja seuranta.

MINUA KUULLAAN

MAHDOLLISUUS OSALLISTUA

Saan kuulua joukkoon Kuulua joukkoon

Elämän makuista **Yhteisöllisyyttä**

Saatavilla oleva tuki **Yhteisö** Yhdessä tekeminen

Jaettuja hetkiä Arvostaa toisia ihmisiä **KUNNIOITUS**

ILO Avoimet tilat Tiedotusta **TOIVO**

AITO HALU OTTAA MUKAAN Yhteisöllisyys

Yhteistyö Omina itsenämme voin vaikuttaa

Konkretia **Osallisuus päätöksenteossa**

INSPIRAATIO

YHDESSÄ OSALLISUUTTA

yhdeessaosallisuutta.diak.fi

Diak

Pohjois-Pohjanmaan sosiaali-
ja terveysturvayhdistys ry

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vipuvoimaa

EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto